Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Služba za kulturno dediščino
Območna enota Celje

SAVSKE ELEKTRARNE LJUBLJANA d.o.o.

Prejeto: 18 -08- 2025		
Org. en.	Številka	Priloge

Številka: EG-0429/1995-4
Datum: 14.8.2025

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije (v nadaljevanju: ZVKDS), Območna enota Celje, Glavni trg 1, 3000 Celje, izdaja na podlagi 1. točke drugega odstavka 84. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18 – ZNOrg in 78/23 – ZUNPEOVE; v nadaljevanju: ZVKD-1), na zahtevo Savske elektrarne Ljubljana d.o.o., Gorenjska cesta 46, 1215 Medvode, v zadevi izdaje kulturnovarstvenih pogojev naslednje

KULTURNOVARSTVENE POGOJE

I. Savske elektrarne Ljubljana d.o.o., Gorenjska cesta 46, 1215 Medvode (v nadaljevanju: investitor) mora za popravilo zavarovanja leve brežine akumulacijskega bazena HE Vrhovo v Radečah, na odseku dolvodno od starega mostu, v dolžini cca 110 m, po dokumentaciji PZI *»2/2 – Vodnogospodarska ureditev popravila brežine, Popravilo zavarovanja leve brežine akumulacijskega bazena HE Vrhovo v Radečah – odsek dolvodno od železnega mosta, vzdrževalna dela« (izdelal: BIRO KEPA d.o.o. Trebnje, št. projekta: 240-VGU/25, julij 2025)*, ki predstavlja poseg v vplivno območje spomenika **Radeče - Stari most (EID 1-08116)**, izpolniti naslednje kulturnovarstvene pogoje:

1. Predlagana sanacija in ureditev zavarovanja leve brežine reke Save, dolvodno od starega mostu v Radečah, je s kulturnovarstvenega stališča sprejemljiva.
2. Za sanacijo zložbe naj se v čim večji meri uporabijo obstoječi kamni.
3. Fuge med posameznimi kamni v zložbi, predvsem na zgornjem robu, pod betonsko škarpo, na se izvedejo čim bolj poglobljene, tako, da pride do izraza kamen in ne beton.
4. Poglobljene fuge med kamni naj se zapolnijo s humusom in zatravijo/zasadijo s pokrovnicami.
5. Tudi pas med kamnito zložbo in betonsko škarpo naj se ponovno zatravi.

II. Če na območju ali predmetu posega obstaja ali se najde arheološka ostalina, mora investitor od Ministrstva za kulturo Republike Slovenije pridobiti kulturnovarstveno soglasje za raziskavo in odstranitev dediščine, ki je pogoj za pridobitev kulturnovarstvenega soglasja za poseg.

III. Kulturnovarstveni pogoji prenehajo veljati po poteku dveh let od njihove pravnomočnosti.

IV. Stroški organu v tem postopku niso nastali; investitor sam krije svoje stroške postopka.

O b r a z l o ž i t e v:

Prvi odstavek 28. člena ZVKD-1 določa, da je za posege v spomenik treba pridobiti kulturnovarstveno soglasje. To je treba pridobiti tudi za posege v vplivno območje spomenika, če to obveznost določa akt o razglasitvi, in za posege v registrirano nepremično dediščino, če to obveznost določa prostorski akt. Po 29. členu ZVKD-1 je treba pred izdajo kulturnovarstvenega soglasja pridobiti kulturnovarstvene pogoje ZVKDS.
ZVKDS, Območna enota Celje, je dne 6.8.2025 prejel zahtevo investitorja za pridobitev kulturnovarstvenih pogojev za popravilo zavarovanja leve brežine akumulacijskega bazena HE

Vrhovo v Radečah, na odseku dolvodno od starega mostu, ki predstavlja poseg v vplivno območje spomenika **Radeče - Stari most (EID 1-08116)**. Investitor je zahtevi priložil dokumentacijo, navedeno v I. točki izreka.

Investitor načrtuje popravilo leve brežine pod glavno cesto G1 Zidani most-Radeče v bazenu HE Vrhovo, na odseku dolvodno pod jeklenim mostom, km Save 783+623 v dolžini cca 110 m. Brežina je bila zavarovana ob ureditvi akumulacijskega bazena na začetku 90. let prejšnjega stoletja s poravnanim kamnometom. Na koti 189,5 je bil kamnomet podprt z vzdolžnimi lesnimi rantami , ki so bile pritrjene ob lesene pilote. Že leta 2015 se je izvedlo popravilo poškodovane brežine v dolžini cca 130 m, saj so se pojavile prve poškodbe zavarovanja brežine.
Stanje na terenu kaže, da je prišlo do delne porušitve podpore iz lesenih pilotov in brun ter zruška skalometne obloge na dolžini 10 m. Zaradi tega je kamnita obloga zdrsnila za 1 do 2 m. Prav tako je bil ob visokih vodah leta 2010 nad gladino akumulacije erodiran pretežni del vegetacije. Za popravilo poškodovane brežine se v dolžini cca 110 m odstrani dotrajane pilote in lesene brune. Obstoječe kamnito zavarovanje se odstrani in oblikuje brežina v naklonu 1:1,5-2,0. Brežina v naklonu 1:1,5 se oblikuje dolvodno pod profilom P7. Gorvodno do profila P0 se oblikuje brežina v naklonu 1:1,7-2,0. Del stabilnega zavarovanja se dopolni s posameznimi kamni deb. 40-60 cm. Na ostalem odseku se obstoječi kamen uporabi pri zavarovanju brežine. V vznožju brežine se poškodovano brežino zavaruje s kamni deb. 60-80 cm. Večji kamni morajo biti enakomerno razporejeni po površini in medsebojno trdno povezani z manjšimi kamni, s katerimi je zapolnjen vmesni prostor tako, da je skalomet homogen. Za preprečitev porušitve večjega odseka zavarovanja se po brežini v prerezu P2 in P5 zgradi kamnito betonska greda. Greda je grajena iz kamnov deb. 40-80 cm, ki so med seboj povezani z betonom. Greda je širine min. 2,0 m.

Kulturnovarstveni pogoji za poseg v spomenik ali vplivno območje spomenika se določijo v skladu z aktom o razglasitvi spomenika ali z določbami prostorskega akta. V skladu s to določbo velja za **Radeče - Stari most (EID 1-08116)** varstveni režim, določen v *Odloku o razglasitvi kulturnih spomenikov in naravnih znamenitosti v Občini Radeče (Ur.l. RS, št. 65/97-3204, 71/97 (popravek)).*

Enoločni kovičeni cestni most iz leta 1896 čez reko Savo povezuje staro trško jedro Radeč s staro železniško postajo. Brežine na južni strani mostu so še utrjene z originalno kamnito zložbo.

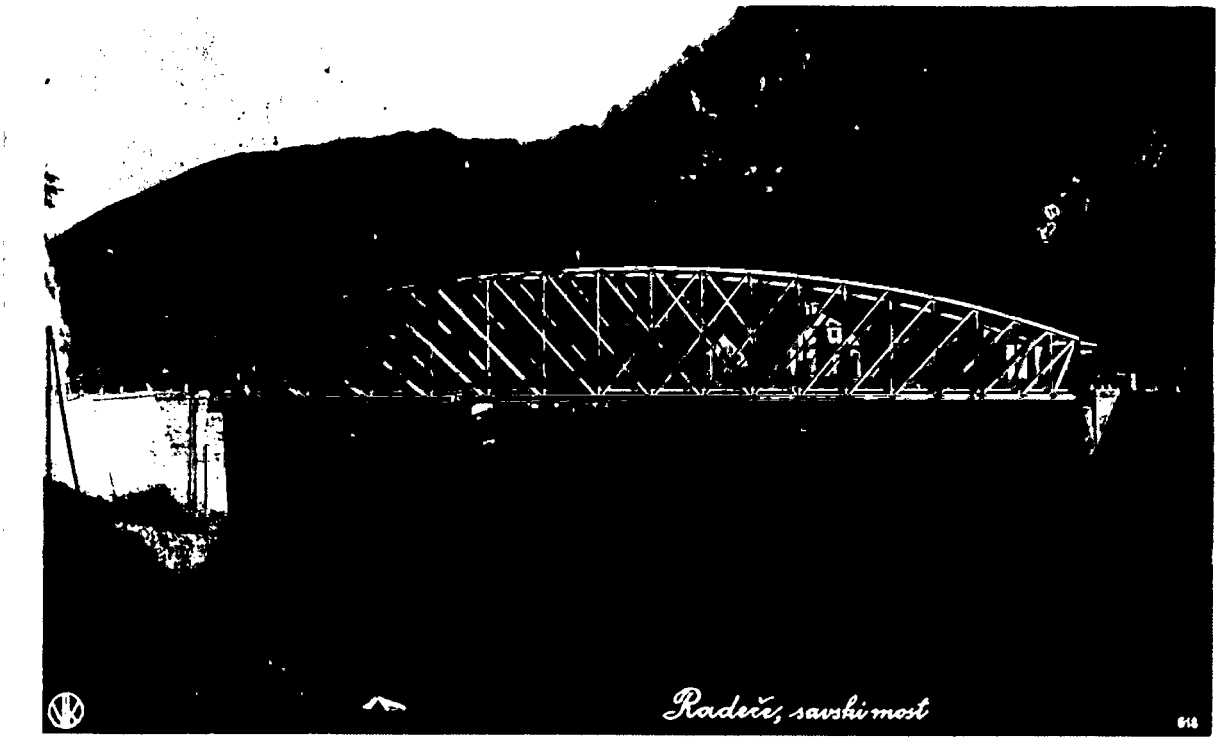
Ker je varstveni režim za spomenik v *Odloku o razglasitvi* določen na način, iz katerega se ne da razbrati njegovega obsega, je potrebno na podlagi *1. in 3. odstavka 134. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Ur.l. RS št. 16/2008)* upoštevati za posamezne zvrsti nepremičnih spomenikov naslednji splošni varstveni režim: posamezni spomeniki: varujejo se vse zunanje značilnosti, kot so gabariti, zasnova pročelij, tlorisni razporedi, značilni naravni in umetni materiali ter konstrukcijske značilnosti, ustrezna namembnost, značilna pojavnost v prostoru, arheološke plasti in razmerja spomenika in posebej njegovo vplivno območje.

Vplivno območje je širša okolica nepremičnega spomenika ali dediščine, ki je določena z zgodovinskega, funkcionalnega, prostorskega, simbolnega in socialnega vidika in znotraj katere morajo biti posegi v prostor in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju ali v kateri se presojajo vplivi na dediščino.

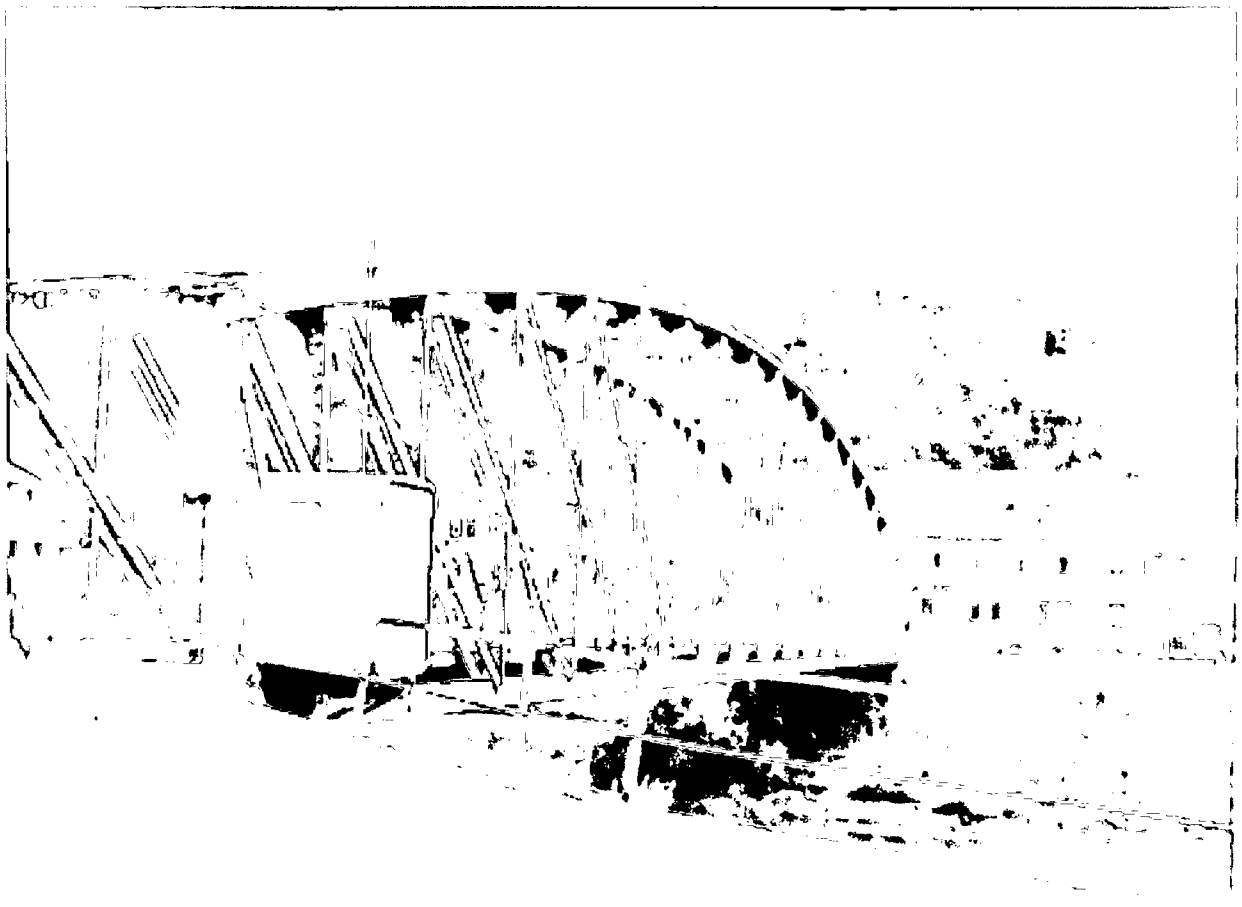
ZVKDS je glede na predpisan varstveni režim izrekel naslednje kulturnovarstvene pogoje, in sicer: pogoji od št. 1 do 5 so predpisani na podlagi varstvenega režima vplivnega starega mostu, ki določa ohranjanje njegove prostorske integritete in pojavnosti v prostoru ter vedute nanj. To

pomeni, da morajo biti tudi vpetje mostu in brežine ob njem urejene na način, ki v prostoru ne bodo negativno prevladovale. Medtem, ko je kamnita zložba ob mostu na desni brežini še originalna in ohranjena (in precej zasajena), je bila tista na levi v preteklosti že spremenjena (betonska škarpa je razvidna že iz arhivskih fotografij iz l. 1981, obstoječa kamnita zložba pa je bila dodana leta 1993, ob izgradnji HE Vrhovo). Zato je predpisana čim bolj sonaravna ureditev kamnite zložbe, ki bo vsaj v zgornjem, nadvodnem pasu, vzdolž betonske škarpe omogočila rast trave in nižjih grmovnic in s tem »omehčala« ta del brežine ob mostu in jo vizualno povezala z brežino dolvodno.

ZVKDS je na podlagi vsega navedenega odločil, da je predlagani poseg investitorja mogoč v obsegu in na način, kot je določen v izreku teh kulturnovarstvenih pogojev.

Stari most leta 1939 z originalnimi kamnitimi podpornimi zidovi na obeh straneh struge

Stari most leta 1981 z betonsko škarpo in naravno brežino na severni strani

Investitor mora na izvedeno projektno dokumentacijo, ki upošteva pogoje te odločbe, v skladu z 28. členom ZVKD-1 pridobiti kulturnovarstveno soglasje. Zahtevi za izdajo soglasja mora priložiti opis in grafični prikaz posega, iz katerega so razvidni obstoječe stanje ter lokacijske, funkcionalne, oblikovne in tehnične značilnosti nameravanega posega.

V skladu s prvim odstavkom 30.a člena ZVKD-1 kulturnovarstveni pogoji prenehajo veljati po poteku dveh let od njihove pravnomočnosti. Če se ta rok izteče v času postopka izdaje kulturnovarstvenega soglasja, se čas veljavnosti kulturnovarstvenih pogojev podaljša do pravnomočne odločitve o kulturnovarstvenem soglasju.

Stroški postopka:

Prvi odstavek 113. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22 – ZDeb) določa, da gredo stroški, ki nastanejo organu ali stranki med postopkom ali zaradi postopka, v breme tistega, na katerega zahtevo se je postopek začel. Ker se ta odločba izdaja na zahtevo investitorja, je ZVKDS na podlagi navedenih določil odločil, da investitor sam krije svoje stroške postopka, stroški organa pa bremenijo ZVKDS.

Ta odločba je takse prosta (22. točka 28. člena Zakona o upravnih taksah, Uradni list RS, št. 106/10 – uradno prečiščeno besedilo, 14/15 – ZUUJFO, 84/15 – ZZelP-J, 32/16, 30/18 – ZKZaš in 189/20 – ZFRO; v nadaljevanju: ZUT).

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Služba za kulturno dediščino
Območna enota Celje

POUK O PRAVNEM SREDSTVU:

Zoper to odločbo je v 15 dneh od dneva vročitve dovoljena pritožba, o kateri bo odločalo Ministrstvo za kulturo. Pritožba se pošlje po pošti ali se vloži neposredno ali ustno na zapisnik na Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Celje, Glavni trg 1, 3000 Celje. Šteje se, da je pritožba vložena pravočasno, če je bila na naslov ZVKDS poslana zadnji dan roka s priporočeno poštno pošiljko. Pritožba je takse prosta (22. točka 28. člena ZUT).

Postopek vodila:
Milana Klemen, univ. dipl. inž. kraj. arh.
konservatorska svetovalka

Odločila vodja območne enote, po pooblastilu:
Danijela Brišnik, univ. dipl. arheol.
konservatorska svetnica

Po pooblastilu:
Milana Klemen, univ. dipl. inž. kraj. arh.
konservatorska svetovalka

Vročiti:

- Investitorju: Savske elektrarne Ljubljana d.o.o., Gorenjska cesta 46, 1215 Medvode – osebno